

שקשוקה נעלמת

כתבה: גליה עוז

איירה: תמר נהיר-ינאי

הוצאת כתר, ראשית קריאה 2007 (2005)

על הספר

שקשוקה היא כלבה קטנה, ולדברי המספרת מכוערת. יום אחד היא נעלמת. החיפוש אחריה, החשדות לאן נעלמה ואיך נעלמה, מסופרים מפי ילדה, יולי, כבת 8. תוך כדי קריאה מתוודעים לחבריה, בני המשפחה וילדי הכיתה שלה, שהם הגיבורים העיקריים של הספר. הספר חושף את הקוראים לנושאי החברות בין ילדים, יחסים במשפחה, היחס לחריג, היכולת להתבונן ולהסיק מסקנות, ובמיוחד נושא האלימות שמוקדש לו מקום נרחב. על כריכת הספר מצוין כי הספר, שזכה בפרס היצירה, מיועד לכיתות נמוכות של בית הספר היסודי.

אנחנו ממליצות כי כל ההפעלות ייעשו בעזרת מנחה/מורה.

הפעלות

ענו בעל פה או בכתב

- מי מספרת את הסיפור? מה אתם יודעים עליה ועל משפחתה?
- מי היא שקשוקה?
- איך הגיעה שקשוקה אל המשפחה של יולי?

תגובת החברים כאשר שמעו כי שקשוקה נעלמה

שם	תגובת החברים להיעלמותה של שקשוקה
אביב	
דוּתן	
דוקי	
אופק	
אפי	

- איך אתם הייתם מגיבים במקרה כזה?

גיבורי המשנה של הסיפור

אפי

- מי היא אפי?
- במה שונה אפי מיתר חברי הכיתה?
- כיצד מתייחסים חברי הכיתה לאפי?

אביב

- מי הוא אביב?
- מה היא התכונה המיוחדת שלו?
- כיצד מתייחסים חברי הכיתה לבעיה שלו?
- מדוע, לדעתכם, ילדי הכיתה מתייחסים באופן שונה לאפי מאשר לאביב?

דו"ח וחברי הכיתה

- מי הוא דו"ח?
- מה התכונה הכי בולטת אצלו?
- מה עושה יולי כאשר דו"ח מכה אותה ללא סיבה?
- מה תגובת המורה?
- מה דעתכם על תגובה זו?
- מה עושה אפי בתגובה לאלימות של דו"ח? (עמ' 76-78)
- כיצד אלימות גוררת אלימות? (עמ' 17 עמ' 73-78), האם אתם מסכימים עם אמירה זו?

אלימות גוררת אלימות

ערכו משפט לדו"ח בסוגיה זו (בעזרת מבוגר)

המשפט – שלב א

- התייחסו למקרים שדו"ח מתנהג באלימות. כמו המקרה המסופר בעמ' 11-15 ובעמ' 73-76 או כל אירוע אחר שקשור בדו"ח שתבחרו.
- ילדים יסכמו את המקרים שדו"ח התנהג באלימות ויציגו אותם במשפט.
- 2 ילדים יהיו הסנגורים וינסו להגן על ההתנהגות של דו"ח.
- 2 ילדים יהיו קטגורים ויטענו נגד ההתנהגות של דו"ח.
- שאר ילדי הקבוצה יביעו את דעתם על ההתנהגות של דו"ח.
- המנחה/מורה יכתבו על הלוח נימוקים בעד או נגד ואחר כך יסכמו את התוצאות, אם דו"ח אשם או לא אשם באלימות המתמשכת.

הצעות לענישה - שלב ב

הקוראים יתחלקו לקבוצות קטנות וידונו בענישה .

במליאה - שלב ג

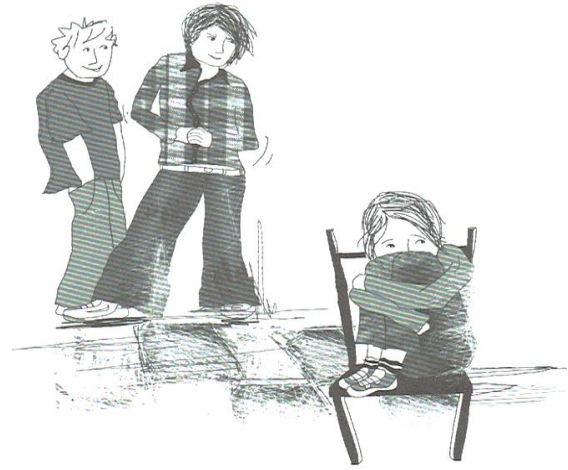
כל קבוצה תציג את הצעת הענישה שלה ותנמק כיצד הענישה שהם בחרו תעזור למנוע את האלימות.

סיכום: האם צורת הענישה שבחרתם דומה למה שמתואר בסיפור?

איורים

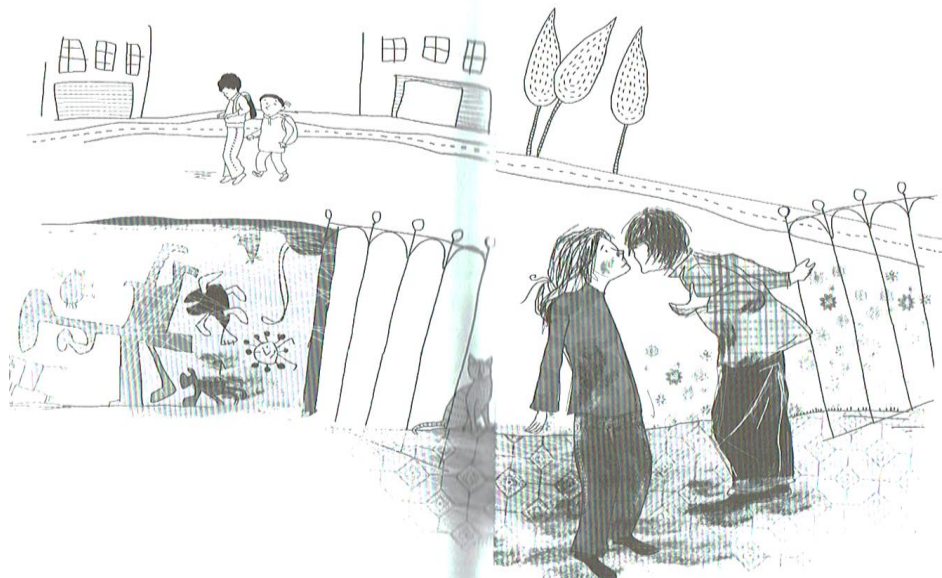
התבוננו באיורים שאיירה תמר נהיר-ינאי

איור מס 1

ספרו מה אתם רואים באיור.
מה מרגישה הילדה שבאיור?
כיצד בחרה המאיירת לתאר הרגשה זו?

איור מס 2
התבוננו היטב באיור וענו:

באיזה מצב נמצאות שתי הדמויות הגדולות שבאיור? מי הן?
באיזה מצב נמצאות שתי הדמויות שברקע האיור?
מה ההבדל ביניהן?
כיצד הצליחה המאיירת ליצור את תחושת האיום והפחד?

המבוגרים שבסיפור

מי הם המבוגרים?

היעזרו בטבלה

המבוגר	מי הוא/היא	תפקידו בסיפור

האם לדעתכם, העובדה שהסיפור מסופר מפיה של יולי קובע את התפקיד שיש למבוגרים בסיפור? הסבירו.

דמותה של האם

יולי אומרת שאמא שלה "חמודה, לפעמים, רק שאין לה סבלנות". מתוך דבריה של יולי כשהיא מספרת על אמה ומצטטת אותה אפשר לראות אהבה והרבה הומור.

• הדגימו זאת בעזרת העמודים הבאים:

14-15

25-6

39

41-42

47-9

94

יולי מתבוננת

יולי, גיבורת הסיפור, מתבוננת בעולם מסביבה וקולטת פרטים רבים.

בעמוד 43 היא מנסה להיזכר בכתמים של שקשוקה.

- קראו את התיאור ונסו לצייר ולצבוע את שקשוקה על פי תיאור זה
- ציירו על פי הזיכרון חפץ, דמות, בעל חיים, מקום ונסו לפרט אותו.
- הביאו את הציורים שלהם למליאה

- מצאו עוד דברים או אירועים בסיפור שיולי מתארת מתוך ההתבוננות המיוחדת שלה (למשל המג'מיקס המסתובב).
- איך עזרה ההתבוננות של יולי למצוא את שקשוקה?

העלילה הבלשית

לאורך הספר נזרעים רמזים שמובילים לבסוף לגילוי מקומה של שקשוקה. כתבו מספר ליד כל משפט לפי מקומו בעלילה:

- דותן רואה את יולי מרימה אבן ושואל אם היא באה להחזיר לו
- דותן ויולי רבים בבית הספר
- יולי מבינה שדותן ודוקי זרקו את האבן על החלון שלה
- סבתא של אופק רואה גנבים אבל לא מאמינים לה
- החלון של יולי שבור ולכן קר לה בלילה
- יולי מאמינה לדותן שהוא לא יודע היכן הכלבה
- ליולי קר בלילה
- יולי מבינה היכן נמצאת הכלבה
- אפי רואה את דותן ודוקי רצים
- אביב מספר שיש לו כלב חדש אבל לא מקשיבים לו

את מי הייתי בוחר לחברה

- את מי מבין הילדים בספר הייתם בוחרים להיות חברה שלכם? אפשר לבחור יותר מאחד.

נמקו את בחירתכם

- את מי מבין הילדים בספר לא הייתם בוחרים להיות חברה שלכם? נמקו.

יולי

אפי

אופק

דותן

אביב

הכינו:

ד"ר רחל עזוז

ד"ר איה מרבך

מחברות סדרות ספרי לימוד בחינוך לשוני.